

prima eius iussio non fuerit ob executorum negligentiam ad effectum deducta, non potest Episcopus eam voluntatem numerare. Sic Bart. quem refert, ac sequitur Covarr. eodem num. 6.

7 Tandem nota, quod Gutierrez d. l. nemo potest, num. 453. dicit notandum esse casum, in quo servanda est institutio, & ordinatio Ecclesiae, seu fabricae, precipiens, ne administratores reddere teneantur rationem Episcopo, qui continetur in Trident. sess. 22. cap. 9. de reformat. quia ibi dicit Trident. teneri administratores singulis annis reddere rationem administrationis quoruncumque locorum priorum, &c. ordinario, nisi secus in institutione, & ordinatione talis Ecclesiae, seu fabricae expresse cautum esset. Sed fallitur Gutierrez, quia hoc decretum Trident. tres continet partes, vt, prima dicit, quod haec rationes ordinario exhibentur in secunda prohibet hoc fieri, quando aliquid aliud in priorum operum institutione esset cautum; & haec secunda pars dicere non vult, quod quando testator aliud statuerit, ordinatio non reddatur ratio, quia hoc contra ius esset, vt probavi in primo corollario, & iurium correctio curanda est. Sed in prima parte statuit Concilium, rationem soli ordinario exhiberi, vt vniuersaliter fieri necesse est, & in secunda parte exceptio ita fieri prohibet, quando in operis pii institutione contrarium inueniatur cautum, scilicet quod alteri rationes reddantur. Et ita haec exceptio dicere non vult tunc ordinatum excludi, quia hoc esset contra ius, sed quod tunc solus Episcopus eas non recipiat, nisi simul cum eo adhibeantur à testatore deputati; & ita tertiam ingreditur partem, dicens, quod si ex consuetudine, &c. primam & secundam palam exponendo, quod si ex consuetudine, aut privilegio, aut constitutione rationes exhibendae sint alicui deputatae personae, tunc cum ea ordinarius adhibeatur, & alter factae liberationes minime administratoribus suffragentur.

8 Praeterea, esto haec expositio non haberet verum, ea restrictio, nisi in ordinatione, & institutione alicuius Ecclesiae, seu fabricae sit expresse aliter cautum, non ponitur gratia exempli, vt non restringat regulam, & ita debet intelligi de quibuscumque operibus; quia ibi alia opera pia nominatae, iubens expresse rationem reddi ordinario, & tantum excipit fabricam, vel Ecclesiam, potest adhuc ordinarius visitato, dummodo adimpleatur, quod testator iussit, vt generaliter dicitur ea sess. 22. cap. 8. & ad hoc videre potest rationes, non vero vt examinet an sint recte exhibitae, nec ne: atque ita non poterit videre, verum summa sit recte admittenda, & approbata, vel an magnus, vel parvus factus fuerit sumptus, aut si non aderant requisiti, quia hoc est accipere rationes, sed tantum visitare ad animaduertendum, si quid consumptum fuerit aliter, ac iussit testator, quod propterea non impletur. Et sess. 24. cap. 3. de reformat. dicitur quod pro visitatione etiam testamentorum ad pios vsus non potest aliquid accipi vigore cuiuscumque consuetudinis, nisi quod ex relicto pijs iure debetur, & exceptis victualibus sui, & suorum pro tempore necessitant. Quod si sit consuetudo nil exhibendi, nihil potest capi: quare in optione eorum, qui visitantur, est vel illa victualia, vel pecuniam ante consuetam illi reddere; quare pote-

rit accipere, quod constitutione Synodali taxatum fuerit, quia illa facit ius.

DVBIUM XXXIII.

An fundans capellaniam, & non reservans ius patronatus, illud acquirat, vel requiratur nova licentia Episcopi ad illud acquirendam.

Dico primò, quando aliquis de nouo aedificat Ecclesiam, vel instituit capellaniam collatiam, non est necessaria noua licentia Episcopi ad acquirendum ius patronatus, sed fat est licentia, quae necessariò petenda est, ad construendam Ecclesiam, iuxta cap. nemo, de consecrat. dist. 1. & licentia, quae necessariò petenda est ab Episcopo ad capellaniam collatiam instituendam; cum enim sit beneficium, stare non potest sine canonica Episcopi institutione, cap. beneficium, de regulis iuris in 6. Sic re Jare disputata concludit Lambert. de iure patronat. lib. 1. part. 1. quest. 2. art. 3. num. 12.

Hinc fit, quod in hoc casu acquiritur ius patronatus, licet fundans non sibi referat: patet ex cap. significauit, de testibus, & attestat. vbi ideo libera censetur Ecclesia, quia fundantes dixerunt se nolle acquirere ius patronatus, quasi nihil illis dicentibus saluum esset ius patronatus illis. Item quia iure cautum est, cap. nobis, de iure patronat. ex fundatione Ecclesiae cum consensu dioecesis acquiri ius patronatus; ergo non oportet, vt fundans illud sibi referat: & sic tenent multi Doctores.

Secundò dico, si non de nouo aedificat Ecclesiam, vel instituat capellaniam collatiam, sed dotet iam constructam, vel institutam, requiritur, vt referat sibi ius patronatus, & expressam petat licentiam ab Episcopo ad illud acquirendum, ita vt non sufficiat petere ad dotandum. Ratio, quia ad dotandum nulla requiritur Episcopi licentia, cum quilibet possit rem suam Ecclesiae donare: vnde si velit acquirere ius patronatus, oportet, vt ad acquirendum obtineat licentiam: at verò cum ad construendum, vel instituendum requiratur licentia, ea feruet ad id, & etiam ad acquirendum ius patronatus. Sic Lambert. ibi.

Vltimò dico, si quis construat hospitale, collegium, vel oratorium, aut annuuarium aliquod, seu annuum memoriam, absque licentia Episcopi, cum haec non sint facta, nulla requiritur licentia ad acquirendum ius patronatus, quia cum tale ius patronatus non sit spirituale, non est opus licentia Episcopi reddendi laicum illius capacem. Sic Lambert. eo art. 3. fine, & quest. 11. art. 11. 12. 13. 14.

Vnde infero, quod licet sic construens non referat sibi ius patronatus, erit patronus, per dictum cap. significauit. Nec obstat, quod dicto cap. nobis, de iure patronat. dicitur aedificantem cum licentia ordinarij eo ipso acquirere ius patronatus, quia loquitur de aedificante Ecclesiam, quae sine ordinarij consensu aedificari nequit: at haec possunt contrahi sine licentia ordinarij, nec ea est necessaria ad acquirendum in haec ius patronatus, vt dixi.

DVBIUM XXXIV.

An si fundator capellaniae petat residentiam in ea, excusetur capellanus à residentia, ratione studij per quinquennium, iuxta cap. finale, de Magistris.

Rispondeo non excusari, quia cap. finale, de Magistris, tantum dicit, non obstante consuetudine, vel statuto: per quae verba tantum est visus dispensare Pontifex in residentia requisita iure communi, vel consuetudine, vel statuto Ecclesiarum, non autem in voluntate testatoris petentis residentiam: & sic tantum in prioribus beneficiis fingit ius residentiae eos, qui sunt in studiis. Primò, quia maiori rigore, & difficilius dispensat Pontifex in voluntate testatoris, quam in iure communi; in illa enim dispensare non potest ex potestate ordinaria, sed tantum ex plenitudine potestatis, vt dicitur Bald. & alij, quos refert, & sequitur Gutierrez l. nemo potest, 2. num. 81. ff. de legat. 1. in hoc verò dispensat potestate ordinaria, voluntas enim Principis est lex, §. sed & quod principi, Instituit. de iure natur. & quia iuribus agitur cum lege, quam cum hominis dispositione, vt colligitur ex l. Celsus, in principio, ff. de receptis arbitris, & ibi glossa in principio, Bartol. l. si cum dies, §. intra quantum, num. 1. ff. eodem tit. & l. amplius, num. 2. ff. rem ratam haberi, & l. si infulum, num. 9. ff. de verb. obligat. Iason Instituit. de actionibus, §. item si quis, num. 11. Tiraquell. de retractu conuentionali, §. 1. glossa 2. num. 58. & sic Oldradus consil. 117. solam arguit ex verbis dicti cap. finalis, ad statuta Ecclesiarum, & non ad vltimas voluntates. Secundò facit pro hac parte Francus cap. si pro clericis, num. 5. de praebend. in 6. vbi dicit, quod quoties in literis Pontificis derogatur statuto, vel consuetudini, intelligitur de statuto Ecclesiasticum personarum, & de iure communi, non autem de statuto apposito in fundatione. Et quod per has clausulas generales non derogetur fundationi, tenet etiam Lambert. de iure patronat. lib. 2. part. 1. quest. 7. art. 29. num. 2. faciunt quae Doctores docent materia de simonia, scilicet non derogari fundationi, & iuri patronatus laici, nisi fiat mentio expressa. Nec haec voluntas testatoris est irratiocinabilis, cum ipse non teneatur de suis bonis contribuere ad alimenta scholastica: sicut non irrationabiliter iure non conceduntur distributiones absentibus ratione studij. Et in propriis terminis docet hanc sententiam Nauarr. cap. quando, Latino cap. 5. num. 12. vbi ait, quod saepius rogatus, an clericus studens in Academia satisfaciatur celebrando ibi Missas, quas ratione capellaniae tenebatur in certo loco facere, respondit negatiue; idem nostri Salmaticae, & quidam recentiores Magistri.

2. Secundò dico, quod non potest Episcopus dispensare in hac residentia, quia non potest in vltima voluntate; at postet pro vna vice cum consensu patroni, quando ea qualitates concurrerent in capellano, vt verisimiliter praesumatur fundatorem id voluisse, iuxta supra dicta num. 26.

De dominio circa bona Ecclesiastica.

SUMMARIUM.

35. An Romanus Pontifex ita sit beneficiorum Ecclesiasticorum dominus, vt possit quemlibet spoliaré beneficio, vel Episcopatu.
36. An beneficiarius sine domini bonorum immobilium beneficij, id est, hereditarium, & praediorum, ex quibus redditus beneficij percipiunt.
37. An Episcopus, & clerici sine domini reddituum annuorum Ecclesia, qui sibi pro sua portione contingunt.
38. An teneantur Praelati, & beneficiarii, sub peccato mortali quicquid sibi superest, distribuere pauperibus.
39. In quo consistat specialis obligatio clericorum ad elargiendum elemosinas de bonis, & redditibus Ecclesiasticis superfluis, supra saeculares, & super alia bona patrimonialia ipsorum clericorum.
40. Quo iure teneantur clerici superfluum ex redditibus Ecclesiasticis in pios vsus convertere.
41. Quid nomine decentis sustentationis comprehendatur, quam diximus clericis ex redditibus Ecclesiasticis posse reducere.
42. An clericus possit debita contracta soluere de redditibus Ecclesiasticis, & ad id teneatur, si aliunde non sit soluendo.
43. An quando clerici parce viuentes, non expendunt de redditibus Ecclesiasticis quantum arbitrio boni viri est necessarium ad decentiam sui status, illam quantitatem, quam parce viuentes sibi detrahunt, possint distribuere sicut bona patrimonialia.
44. An clerici habentes patrimonium sufficientem ad decentem sustentationem, possint beneficium acceptare, atque se ex redditibus sustentare, seruatis bonis patrimonialibus.
45. An de bonis, quasi patrimonialibus similiter teneatur clericus decenti sustentationi superflua in pios vsus convertere.
46. An distributiones quotidiana habeant praedictam obligationem, scilicet, vt superfluum suum clerici teneatur in pios vsus convertere, sicut habent alij redditus beneficij.
47. An qui habent pensiones deductas ex bonis Ecclesiasticis, habeant praedictam obligationem dandi superfluum pauperibus.
48. An clerici, qui habent beneficium non in simula, sed in commendam, habeant eandem obligationem conferendi superfluum pauperibus.
49. An beneficiarius, quibus referuntur fructus beneficij vacantis, possint de illis libere disponere, vel teneantur in pios causas distribuere.
50. An beneficiarius possint per viam testamenti disponere de bonis suis.
51. An Episcopi testari possint de redditibus Episcopatus saltem ad pias causas.
52. An si Episcopi, vel alij clerici, obtemperat à Papa restandi facultate, testentur, & postea istud testamentum renocent, possint iterum testari.
53. An saltem possint Episcopi mortui vicini de redditibus Ecclesiasticis disponere via donationis ad vsus pios.
54. Qui succedat clericis ab intestato.
55. An si Praelatus conferat alicui beneficium, putans illum

- illam sanctum, & castum esse, cum non sit, teneatur accipiens beneficium resignare.
- 56. Virum possit filius Clerici ex illegitimo matrimonio natus beneficium obtinere, quod vel pater obtinuit, vel in ea Ecclesia, in qua pater obtinet beneficium.
- 57. An qui legitimo titulo carens habet possessionem beneficij, si postea per dispensationem auferatur impedimentum, possit fructus, quos percepit tempore, quo erat incapax, retinere.

D V B I V M XXXV.

An Romanus Pontifex ita sit beneficiorum Ecclesiasticorum dominus, ut possit quemlibet spoliare beneficio, vel Episcopatu.

Vplex est sententia.

Prima docet Romanum Pontificem esse beneficiorum dominum, ac posse absque causa priuare quempiam Episcopatu, & reliquis beneficiis. Probatur ex cap. 1. de prebend. in 6. & Clement. 1. in fine, & suo pendem. vbi dicitur Papam habere summam, & liberam potestatem in beneficiis. Sic tenent plures iuris canonici periti, quos refert Felinus cap. que in Ecclesiasticum, de constitut. num. 40. Idem tenet Decius ibi num. 26. innumeris referens. Idem Ripa, Gomezius, Iafon, Barba, Cardin. Bald. Gigas, Socinius, Sylua beneficiorum, quos refert Pinellus vbi infra. Idem Ioann. Flauius lib. de beneficiis, §. 1. Paulus Borgasius lib. de irregularit. part. 6. tit. de instit. n. 11. Anton. Gabr. como 2. communium opin. lib. 3. tit. de iure questio. conclus. 1. num. 11.

Secunda sententia tenet oppositum, vide Cenedum lib. 1. quest. 22. Sit

Prima conclusio. Romanus Pontifex non est dominus beneficiorum Ecclesiasticorum, sed dispensator. Probatur 1. ad Corinth. 4. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores ministeriorum Dei. Item, quia si esset dominus, posset cuiusvis etiam indignissimi beneficia conferre: quod falsissimum est. Sic D. Thom. 2. 2. quest. 63. art. 2. ad 1. Caiet. ibi, & D. Thom. quest. 100. art. 1. ad 7. Sotus lib. 3. de iust. quest. 6. art. 2. ad 5. Corduba lib. 1. quest. 21. versio. quoad secundum. Gabr. lect. 28. in canonem Missa, Gerlon 2. part. Alphab. 24. litera T. Metina quest. 3. de restitut. causa 11. versio. verum. Sarmiento lib. 1. select. interpret. cap. 8. n. 25. vbi plures etiam refert. Pinell. C. de rescind. vendit. 1. p. rubrica. n. 29. & 30. vbi plurimos etiam refert.

Secunda conclusio. Non potest Romanus Pontifex absque causa iusta priuare quemlibet Episcopatu, vel beneficio legitime obtento. Probatur, cum quia Papa non est beneficiorum dominus; tum quia quod quis iuste possidet, & ad quod legitimum habet titulum, non potest absque causa iusta spoliarī: sicut si Papa donasset centum aureos Petro, non posset sine iusta causa eos ab illo auferre, quia ex quo donauit, legitimum alteri titulum, & dominium assecutus est. Sic Felin. vbi supra, num. 42. & 43. Roman. Panormit. Cerier, Alexand. & plures alij, quos refert, & sequitur Pinellus vbi supra, & Sarmiento vbi supra. Nauart. de spolijs cleric. §. 3. num. 8. late probat peccare Papam, absque causa iusta auferentem alicui beneficium datum, & conferentem alteri; at tenere factum, quia tunc dispensat in iure humano, & sic alte-

rum esse tutum retinendo, si non sit aliqua subreptio in impetratione.

Ex his colligitur resolutio alterius dubij, quod de officiis secularibus disputari solet, videlicet, an Princeps possit officia secularia, quae concessit ad vitam, vel ad certum tempus, absque causa iusta auferre.

Prima enim sententia affirmat, cuius ratio est, quia haec sunt ex privilegio Principis concessa beneficia, & privilegium, quod semel Princeps concessit, potest reuocare; ergo. Sic tenent Socin. Decius, Baldus, Faber, Matth. de Afflicis, Albertus Brun. Palacios Rubios, & alij, quos refert Pinellus vbi infra. Idem tenet Suarez allegat. 12. fol. penult. & c. Et hoc intelligunt hi auctores quando Princeps non vendidisset haec officia.

Secunda sententia tenet, non posse Principem haec officia auferre absque causa iusta: sicut nec donationem semel a se factam potest absque causa iusta reuocare, cum alter verum ius acquisierit. Sic tenet Pinellus C. de rescind. vendit. 1. part. rubrica, num. 3. 1. colligitur ex Soto 4. dist. 18. quest. 4. art. 5. versio. de his autem, vbi inquit, quando officium habet quandam iurisdictionem, etiam subalternam, quid illi habet, habet ius possidendi, & non potest sine causa, & iudicio spoliarī.

Sit conclusio: Haec sententia est multo probabilior, nisi forte officia essent concessa ad nutum Principis, & solum pro tempore sui beneplaciti.

D V B I V M XXXVI.

An beneficiati sint domini bonorum immobilium beneficij, id est, hereditatum, & praediorum, ex quibus redditus beneficij percipiunt.

Vplex est sententia.

Prima tenet esse dominos: neque obstat (inquit) quod neque ea vendere, nec alienare possint, quia pupillares rerum suarum dominus est, & maritus rerum dotalium, quorum neuter alienare potest. Hanc tenet, & late probat Sarmiento lib. de redditibus, p. 4. cap. 6. per totum, & sine ad num. 15. & in defensionibus 1. p. ratio 24. praecipue num. 6.

Secunda sententia docet oppositum.

Sit conclusio: Nec Praelati, nec beneficiati sunt domini talium bonorum immobilium beneficij, sed solum sunt eorum administratores, & conferuatores, velut usufructuarij. Ratio, quia ista bona non sunt ministris data in stipendium, nec in elemosynam, quam illico consumunt pro suo arbitrio, sed data sunt, vt fructus, & redditus sint stipendium alicuius capellaniae, annuieratij, aut alterius officij clericalis, & potius dantur ipsi dignitati, beneficio, aut praebenda, quae permanere debent, quam personis. Haec etiam conclusio colligitur ex cap. sine exceptione, 12. quest. 5. & per totam questionem, & per totum titulum de rebus Ecclesiae non alienandis. Ita tenet Sotus lib. 10. de iust. q. 4. art. 3. concl. 2. Alcozer lib. de ludo, cap. 38. Abul. cap. 6. Matth. quest. 74. Turrecrem. 12. quest. 5. cap. nulli dubium, Corduba lib. 1. quest. quest. 18. Nauart. opus. de redditibus, q. 1. num. 6. & in Apologia p. 1. monito 24. vbi etiam concludit, nec Papam esse dominum horum bonorum, sed administratorem, per cap. non liceat Papa, 12. q. 2. Hanc etiam conclusionem tenent docti recentiores, & quidam doctus recentior.

Hinc

4 Hinc inferitur accipientem bona haec a Clericis, peccare mortaliter, & teneri restituere Ecclesiae, quae est ipsorum domina. Nauart. & Alcozer.

D V B I V M XXXVII.

An Episcopus, & Clerici sint domini reddituum annuorum Ecclesiae, qui sibi pro sua portione contingunt.

Nota bona Clericorum esse duplicia, quaedam secularia, quae scilicet possident titulo seculari, scilicet hereditate, patrimonio, donatione, vel quae ipsi aliquo seculari officio lucrantur: & de istis non est dubium, quin clerici habeant verum eorum dominium, & possint de ipsis disponere, sicut alij homines seculares, & ita dicuntur bona patrimonialia. Sic colligitur ex cap. Episcopus, 12. quest. 1. & quest. 5. cap. fixum, & cap. quia nos, de restam. & ita docent D. Thom. 2. 2. quest. 185. art. 7. & quodlibet 6. art. 12. Sotus lib. 10. de iust. quest. 4. art. 3. Alcozer lib. de ludo, cap. 38. Caiet. super eundem locum 2. 2. Petrus Soto lib. de iust. sacerdot. tract. de vita sacerdotum, lect. 3. Abul. cap. 6. Matth. q. 74. D. Anron. 3. p. tit. 20. cap. 2. §. 8. Gabr. 4. dist. 15. q. 8. art. 2. Syluest. Clericus 4. quest. 19. Auendaño in responsis, quae ponit post capita Praetorum, responsio 19. num. 11. Corduba lib. 1. quest. q. 18. Nauart. opus. de redditibus quest. 1. num. 6. Maioris 4. dist. 24. q. 17. Ricardus 4. dist. 45. art. 3. quest. 1. Alensis 3. p. q. 36. membra 5. art. 3. Honcala opus. de rebus Ecclesiae, cap. 2. Turrec. 1. 2. quest. 5. cap. nulli dubium, & est certum apud omnes.

2 Alia sunt bona Clericorum Ecclesiastica, id est, titulo Ecclesiastico, vel beneficio, aut munere Ecclesiastico acquisita: & ista sunt in triplici differentia. Quaedam Clerici acquirunt non tantquam redditus alicuius beneficij, aut dignitatis Ecclesiasticae, sed tantquam stipendium alicuius officij clericalis, vt paritiae, & oblationes, quae illis dantur pro Missis celebrandis, pro confessionibus, concionibus, administratione sacramentorum, officio defunctorum, aut quia sunt capellani alicuius domini, & ista dicuntur bona quasi patrimonialia, & de istis modò non ago, quia agam infra dub. 45.

3 Alia sunt bona Ecclesiastica, quae sunt praedia, hereditates, & bona alia immobilia, ex quibus Clerici habent beneficiorum redditus, & de istis actum est dubio praecedenti.

4 Alia sunt bona Ecclesiastica, quae sunt fructus, & redditus istorum praediorum, & beneficiorum; vt sunt decimae, quas omnes fideles conferunt Ecclesiae, & ministris earum: & isti sunt praecipui redditus Episcopatum, beneficiorum, & aliarum dignitatum Ecclesiae, & de omnibus istis fructibus, & redditibus beneficiorum est praesens dubium.

5 Rursus ista bona Ecclesiastica, quae redditus, & decimae sunt, possunt in duplici tempore, & ita tu considerari. Primò quando erant in communi permixtae, & indiuise partes, quae ex istis bonis pertinebant ad Clericos & fabricam, & pauperes: fuerunt enim sic permixtae per multum tempus vsque ad annum quadringentesimum, septingentesimum, & ad Episcopum pertinebat ea distribuere. De hoc tempore habentur multi canones 12. quest. 1. & si loquamur de hoc tempore,

Sotus art. 3. tota conclusione 5. probare conatur totum dominium fuisse tunc apud clericum, atque ita si in distributione talium bonorum defecerit, peccaret mortaliter, non tamen teneretur restituere, quia non tenebatur praetercepto iustitiae, sed solius misericordiae ad talem distributionem; & fauet illi D. Thomas 2. 2. quest. 185. art. 7. vbi cum prius dixisset, cum bona sunt distincta, obligari Episcopum ad restitutionem, si aliquid sibi usurpet, subdit; vbi verò bona sunt indistincta, peccabit mortaliter, si notabiliter in distributione deficiat: & nihil meminit de restitutione. Verum probabilius est clerum non habere plenum dominium talium bonorum sic permixtorum, sed ex obligatione iustitiae teneri suas partes pauperibus, & fabricae distribuere, & aliter facientem teneri ad restitutionem Ratio, quia non erat dominus, sed dispensator illarum partium fabricae, & pauperum, & hac lege sibi distributio committeretur. Ita Caiet. dicto art. 7. Petrus Soto lect. 3. citata, Honzala opus. citato, cap. 5. Aragon 2. 2. q. 32. art. 5. & docti iuniores.

Secundò possunt considerari tales redditus, & decimae hoc tempore, & statu, quando iam sunt diuise in quatuor partes, quarum vna applicatur Episcopis, secunda Clericis, tertia fabricae, & Ecclesiae necessitatibus, quarta pauperibus. Haec diuisio facta est paulo post tempora D. Augustini, tempore Simplicij Papae, de qua habetur 12. q. 2. cap. de redditibus, & cap. vobis enim, & aliis. Et si de hoc tempore, & statu loquamur, certum est Clericos non esse dominos illarum partium, quae fabricae Ecclesiae, pisse vsibus destinatae sunt. Quare si has partes in alijs vsibus consumant, peccant mortaliter, & ad restitutionem tenentur; & patet ex Clem. quia contingit, de religiof. domibus §. vobis autem, & ex Concil. Trid. sess. 25. cap. 8. de reformar. facit ad hoc lex 1. & l. legatum, ff. de administrat. rerum ad ciuit. pertinent. Hoc docet D. Hieron. Epist. ad Panachum super obitu Paulinae uxoris, & D. Chrysol. concione 2. de Lazaro; & id tenet D. Thom. Caiet. Alcozer, Petrus Soto, D. Anton. Syluest. Cord. Abulensis, Gabr. vbi supra, Sotus vbi supra, art. 2. Albores lib. 3. Theoph. c. 25. Dicitur lib. 2. de libert. Christiana, cap. 4. Ledelm. 2. 4. quest. 18. art. 5. dub. vltimo. Gerlon Alphab. 24. litera Q. & Alphab. 40. litera L. Adrian. 4. quest. de restit. infra citanda, Honzala opus. citato, cap. 3 & 4. Nauart. opus. de redditibus, quest. 1. num. 6. Aragon vbi supra, & docti iuniores, dicentes id esse certum esse apud omnes.

Sed circa hoc nota tria: primum est, nec ipsum Papam, dominum esse bonorum beneficiorum Ecclesiae, sed Ecclesiam ipsam, quia donantes haec bona, non Papae, sed Ecclesiae donant. Ita Caiet. 2. 2. quest. 43. art. 3. Nauart. dicta quest. 1. num. 2. 1. Turrecrem. cap. videntes 12. quest. 1. num. 2. vnde infert Caiet. ita teneri restituere accipientes pro libito ipsius bona Ecclesiae, vt dicerentur, exaltentur, & magnificentur, sicut qui ab alijs inferioribus Praelatis familia Ecclesiae bona acceperint: nam licet Papa habeat plenitudinem potestatis Ecclesiae, hoc intelligitur in spiritualibus, & in temporalibus solum in ordine ad finem spiritualem.

Secundò nota ex bonis Ecclesiasticis in pios vsus deputatis, posse administratorem tribuere consanguineis pauperibus, solum tamen sicut vni alteri pauperi, quia talia bona pauperum sunt.

S 4 Sic

Sic Caiet. 2. 2. *quæst.* 185. *art.* 7. *circa solutionem ad 2.* Immo si administrator ipse pauper est. Ratio, potest ex eis accipere quantum ad sui sustentationem indiget, & ea bona aliis pauperibus impertiri; ergo & sibi, si pauper sit, nam magis sibi, quam aliis tenetur. Ita Abul. & Honcala *ubi supra.*

9 Tertiò nota, quòd his temporibus intelligitur iam factam esse diuisionem prædictam, vbi cum-que videmus fabricam Episcopum, & clericum habere suas partes: vbi autem non videmus pauperes ex decimis suas partes habere, dicendum est illam mutatam esse à Pontificibus in alia opera pia, scilicet in alia beneficia, vel in prædicatione, de quibus coniectura est ad alendos scholasticos pauperes esse instituta. Ita notat Sotus *lib.* 10. *de iustit. quæst.* 4. *art.* 3. *versic. sed aiunt.* Vbi probat hoc licet fieri potuisse, quia illa pars ex decimis non debebatur pauperibus de iustitia, sed ex misericordia: & idem notant in suis scriptis docti iuniores. His ergo suppositis,

10 Dubium principale in hoc versatur, an hoc tempore, quo facta est diuisio, Episcopi, & beneficiati sint domini partis reddituum, qui sibi pro sua portione contingunt. Duplex est sententia.

Prima tenet non esse veros dominos, sed solum dispensatores, habereque usum, & administrationem eorum hac facultate, vt capiant sibi necessaria ad sustentationem, & decentiam status, & reliqua, quæ supersunt, teneantur in pauperes, aliave opera pia distribuere; quare si superflua prodigè consumant, non transferunt dominium, & tenentur restituere tam ipsi, quam ij, qui ab ipsis acceperunt. Ratio huius sententiæ est, quia plura sunt sanctorum & Conciliorum, & Pontificum testimonia doctentia huiusmodi bona esse pauperum, & prodigè expendentes esse fures, & detinere aliena. Quæ testimonia late refert Nauarr. *ubi infra.* Item suscipiens sub fideicommissio centum, vel mille, ea lege, vt quantum superest, det alicui, tenetur, si non det, restituere: sed populus fidelis hac lege confert decimas clericis, vt superfluum dent in pios vsus, ergo. Hanc sententiam tenet Alenf. 3. *p. quæst.* 36. *memb.* 5. *art.* 2. & 3. Palud. 4. *dist.* 24. *q.* 3. *art.* ultimo. Richard. 4. *dist.* 45. *art.* 3. *quæst.* 1. Stephanus *tract.* de ludo, *art.* 3. *num.* 7. Auendaño in responsis, quæ ponit post capita Prætorum, *resp.* 19. *num.* 1. Syluest. *verbo ludus.* *quæst.* 11. & *verbo Clericus.* 4. *quæst.* 15. Maioris 4. *dist.* 24. *q.* 17. & 20. Panor. *cap. cum omnes, de testam.* *num.* 21. 22. 23. Dionys. Carthusianus *lib.* 1. *contra pluritatem beneficiorum, art.* 14. & 11. referens Vldaricum D. Anton. 2. *p. tit.* 2. *cap.* 2. *§.* ultimo, & 3. *p. tit.* 15. *cap.* 1. *§.* 19. referens Guillelmum, & Raynerium, Gabr. 4. *dist.* 15. *quæst.* 8. *art.* 3. *amb.* 6. Hostiensis *tit. de penitentiis num.* 61. *principio,* VValdenfis *tomo* 1. *doctr. fidei, lib.* 4. *cap.* 43. 44. 45. 46. Angel. *verbo Clericus.* 3. *num.* 4. *Arm.* *verbo beneficium, num.* 41. & *verbo Clericus num.* 25. 26. Rosel. *restitutio,* 14. *num.* 6. Pisana *Clericus.* 4. *§.* 5. & 8. Enricus Gand. *quodlib.* 8. *q.* 27. Archid. Dominicus, Perusinus, Ioan. de Lignano, Felin. Decius, Anton. Burgenfis, quos refert, & sequitur Nauarr. *lib.* de redditis, *tota quæst.* 2. *maximè num.* 15. 17. 22. & *quæst.* 1. *à num.* 9. *ad 16.* & in hanc inclinare videtur Gregor. Lopez. 1. 11. *tit.* 5. *part.* 1. *versic. quelo dieffen,* & lex illa: & hanc dicit tutio-rem Molina *lib.* 2. *de primog. cap.* 10. *num.* 52. licet neutram sententiam definiat. Et hanc sententiam

tenent alij, licet cum aliquo temperamento, dicunt enim esse dominos reddituum, qui suæ sustentationi necessarij sunt, aut parum excedunt, at si notabiliter excedant, non esse dominos illius excessus; quia rationi dissonum videtur tam largos Clericis redditus assignare, si illorum domini sint, & non potius, vt administratoribus dentur. Hi sunt Caiet. 2. 2. *quæst.* 187. *art.* 7. & *verbo beneficium.* 2. *in fine.* Nieua *in summa tit.* 19. Driedus *lib.* 2. *de lib. Christian.* *cap.* 4. Petrus Soto *lect.* 3. *ciara.* Ledesm. 2. 4. *quæst.* 18. *art.* 5. *dubio ultimo.*

Secunda sententia tenet omnino oppositum, scilicet veros esse dominos illorum reddituum, quare quantumvis malè, & prodigè illos expendant, transferre dominium, & nec ipsos, nec recipientes teneri restituere: & probatur ex *cap. unico, de cleric. resident.* in 6. & Concil. Trident. *sess.* 23. *cap.* 1. *de reform.* quibus locis asseritur non residentes non facere fructus suos, ergo à contrario sensu residentes faciunt fructus suos, & sunt veri domini. Probo consequentiam, quia argumentum à contrario sensu est fortissimum in iure, vt patet *l. 1. ff. de offic. eius, cui mand. est iurisd.* & *cap. cum Apostolica, de his, quæ sunt à Prælatis.* Secundo probatur, quia in cunctis magistratibus creandis ea habetur ratio, vt stipendia iusta, quorum domini sunt, destinentur; ergo cum Episcopatus cæteris præstet, & debet habere. Item quia redditus illi dati sunt à fidelibus absolute, vel cū onere determinato, vt de annuerfario, Missis, &c. ergo illo impleto manent ministri domini. Item quia facta diuisione bonorum fabrica, & pauperes acquirunt dominium suæ partis; ergo Episcopus, & Clericus suæ, quia non videtur de illis potior ratio. Hanc sententiam innuit D. Thomas 2. 2. *quæst.* 185. *art.* 7. sic enim dicit, eadem est ratio de his, quæ specialiter sunt vsui Episcopi deputata, & de propriis bonis, quorum ibi dixerat esse dominum. Et clare docet *quodlib.* 6. *art.* 12. *ad 3.* sic enim dicit in bonis, quæ sunt attributa vsibus ministrorum, nõ peccatur, nisi per abusum, vt in bonis patrimonialibus, vnde non tenetur quis restituere. Hanc sententiam tenet Arboreus *lib.* 3. *Theosophia cap.* 25. *in fine,* glossa *cap. duo,* 12. *quæst.* 1. *versic. Proprietatem.* Alcozer *lib.* de ludo, *cap.* 38. Tabien. *verbo restitutio num.* 19. Simancas *lib.* de instit. *tit.* 9. *num.* 90. Sarmiento *lib.* de redditis *4. p. cap.* 1. & 2. *per totum.* Gerson *alphab.* 24. *litera Q.* licet *alphab.* 40. *litera L.* aliquantulum dubitatiuè id dicat. Adrian. 4. *mat. de restit. quæst.* quæ incipit, *pro clariori intelligentia.* fol. 126. *conclus.* 2. & *in corollario, quod infert ex quarta,* & in *§. pro solutione secundi.* Abul. *cap.* 6. *Matth. quæst.* 74. & glossa, quæ habetur in illo margine, & *quæst.* 75. Honcala *opusculo citato, cap.* 11. Zarabella *Clement. quia contingit, de religiof. domibus, quæst.* 2. Turrecr. 12. *quæst.* 1. *cap.* ultimo *n.* 1. Cordub. *lib.* 1. *quæst.* 9. 18. Sotus *lib.* 10. *de iust.* *q.* 4. *art.* 3. & 4. Couarr. *cap. cum in officiis, de testam. n.* 3. Syluest. *verbo clericus.* 4. *quæst.* 20. & *restitutio.* 3. *q.* 5. dicto 1. Præpos. *in summa,* 44. *d. colum.* 5. & late, ac optime Molina *tom.* 1. *de iust. disp.* 143. & in hanc inclinat Palacios *verbo beneficium, cap.* 2. *in fine,* licet olim oppositam sententiam se tenuisse dicat. Idem Aragon *ubi supra,* & Iosephus Angles *quæst. moralibus* 2. *p. mat. de clericis restit. obnoxij,* fol. 215.

Sit conclusio, licet vtraque sententia probabilis sit, at hæc secunda est probabilior, & rationi conformior, & praxi magis recepta, ideòque amplectenda:

plectenda: & argumenta opposita sententiæ optime diluit Sotus, & Molina *ubi supra.*

DUBIUM XXXVIII.

An teneantur Prælati, & beneficiati sub peccato mortali quidquid sibi superest distribuere pauperibus.

PRIMA conclusio: Episcopi, & cæteri clerici habentes redditus Ecclesiasticos ex beneficiis, tenentur sub peccato mortali sibi tantum vsurpare necessaria ad sui status decentiam, & cætera in pauperes, vel alios pios vsus erogare; quare si in vsus profanos, vel prodigè ea expendant, peccant mortaliter: & hoc de redditibus Ecclesiasticis, nam de bonis patrimonialibus dubio præcedenti diximus, & de quasi patrimonialibus *infra* dicemus, non amplius ad eleemosynas teneri, quam laicos. Probatur conclusio ex pluribus Sanctorum testimoniis grauius obiurgantium Clericos, cõsueque fures, ac sacrilegos nuncupantium, qui superflua ex redditibus in pios non erogant vsus: & ex pluribus Conciliorum, & Pontificum decretis, quibus id clericis præcipitur, & ex pluribus sacre pagine locis, ex quibus eadem obligatio colligitur: quæ omnia late Nauarr. & Cord. *ubi infra* referunt. Probatur etiam ratione, nam bona Ecclesiastica constant ex obligationibus, & decimis, sed hæ principaliter dantur à fidelibus ad ministros alendos, & ex consequenti, vt superfluum eroget pauperibus, vt docet D. Th. 2. 2. *q.* 87. *art.* 4. *ad 4.* & *art.* 3. *ad 1.* & *quodlib.* 6. *art.* 19. & colligitur ex dictis Sanctorum, & Conciliorum testimoniis, licet enim ista non fuerit voluntas fidelium absoluta, & quasi pactum, & iustitiæ obligationem inducens, fuit tamen voluntas ista rationalis, aliàs irrationabile esset tantam reddituum multitudinem clericis elargiri; ergo teneantur ad id clerici sub peccato mortali. Vide alias rationes *infra* dubio sequenti. Hanc conclusionem docent D. Thom. *quodlib.* 6. *art.* 12. *ad 4.* Caiet. *verbo beneficium, cap.* 2. *in fine.* Palacios *super idem caput.* Tabien. *verbo restitutio, num.* 19. Petrus Soto *lib.* de iust. *tract.* de vita sacerdot. *lect.* 3. Driedo *lib.* 2. *de liberr. Christiana, cap.* 4. Ledesm. 2. 4. *quæst.* 18. *art.* 3. *dubio ultimo,* Gerson *alphab.* 4. *litera E.* Dionys. Carthus. referens Gerardum Magnum, & Vldaricum *lib.* vno, *de vita canon.* *art.* 24. & *lib.* vno *contra pluralit. benefic.* *art.* 11. Arboreus *lib.* 3. *Theosoph.* *cap.* 25. D. Anton. 3. *p. tit.* 15. *cap.* 1. *§.* 19. referens Guillelmum, & Raynerum, Ludolphum Carthus. *vita Christi.* 1. *p. c.* 68. malo 6. Gabr. 4. *dist.* 15. *quæst.* 8. *art.* 2. Enricus Gan. *quodlib.* 2. *quæst.* 19. Ang. *Clericus.* 3. *num.* 1. Syluest. *Clericus.* 4. *quæst.* 19. Arm. *verbo beneficium, num.* 41. & *verbo clericus.* n. 24. Adrian. 4. *mat. de restit. quæst.* quæ incipit, *pro clariori intelligentia, conclus.* 3. Abul. *cap.* 6. *Matth.* *q.* 74. Honcala *opusc.* 2. *de rebus Eccles.* *cap.* 13. Cord. *lib.* 1. *quæst.* 18. Sotus *lib.* 10. *de iust.* *q.* 4. *art.* 4. & *art.* 3. *versic. Ex his diluta.* Couarr. *cap. cum in offic. de testam. num.* 2. Felinus, & Decius *cap. constitutus, de rescriptis,* Nauarr. *opusc. de redditibus,* *q.* 1. *à num.* 9. per plures numeros, & in summa Hispana *cap.* 25. *num.* 126. glossa *cap. res.* 12. *quæst.* 1. Innoc. *cap. indecorum, de atate,* & *qualit.* Card. *consil.* 110. Didacus de Alaba *lib.* de consiliis 21. *p.* 8. 4. Gregor. Lopez *part.* 1. *tit.* 5. *l.* 40. *versic. limofnas,* Nieua *in summa tit.* 19. Sarmiento 1. *p. de pensionum, monito* 40.

& 24. *num.* 6. & 2. *p. monito* 8. Auendaño *responsio* 19. *num.* 4. Molina *lib.* 2. *de primog.* *l. c.* *num.* 46. & 57. 58. dicens id apud omnes certissimum esse, & P. Molina *tomo* 1. *de iust. disp.* 146. Aragon 2. 2. *q.* 32. *art.* 5. & est certum apud omnes.

Sed nota quòd licet auctores in communi in hoc conueniant, at descendendo ad particularia diuersimodè explicant, quidam enim aiunt licere Episcopo, qui pingui Ecclesiæ præfectus est, consanguineos antea indignos, quadam victus mediocritate, non pro sua tantum vita, sed pro suis successoribus in perpetuum honestare, non vt locupletem, & illustrem creet primogenituram, sed vt aliquatenus statum illi mutare possint, vt absque penuria deinceps viuant. Ita Sotus, & Cord. *ubi supra.*

Alij verò dicunt non licere istis conferre aliquid consanguineis, nisi per viam eleemosynæ.

Sit secunda conclusio: Clerici ex talibus redditibus superfluis solum possunt consanguineis donare, si pauperes sint, id, quo ad sui status sustentationem indigent, sicut id possunt aliis pauperibus: quòd si non per viam eleemosynæ, sed vltra id, quo indigent, illis elargiantur aliquid notabile, peccat mortaliter. Probatur ex *canone* 39. *Apostolicum,* vbi sic dicitur: *omnium negotiorum Ecclesiasticorum curam habeat Episcopus, & non liceat ei ex his aliquid omnino contingere, aut parentibus propriis, quæ Dei sunt, condonare: quòd si pauperes sint, tanquam pauperibus subministrat.* Et Concil. Trident. *sess.* 25. *cap.* 1. *de reform.* sic dicitur: *Sancta synodus omnino interdicit Episcopis, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos familiarè, ve suos augete studeant, sed si pauperes sint, eis vt pauperibus distribuant.* Idem docent plures Sancti, scilicet D. Hieron. super illud *Ia.* 3. *Vos estis depaisti.* D. Bernardus *in declamationibus,* super illud *Matth.* 19. *Ecce nos reliquimus.* D. Ambros. *lib.* de officiis, cuius dictum refertur *dist.* 86. *cap.* est *probanda.* Et probatur ratione, nam (vti probauimus) talia tenentur clerici sub culpa mortali erogare in pios vsus, sed huiusmodi non est ditare consanguineos; ergo. Istam conclusionem tenent D. Thomas 2. 2. *q.* 185. *art.* 7. *ad 2.* Alenf. 3. *p.* 9. 36. *membro* 5. *art.* 2. Gomez Arias *l.* 7. *Tauri,* *n.* 90. 91. 95. Pisana *Clericus.* 4. *§.* 5. Syluest. *Clericus.* 4. *q.* 20. Gabr. 4. *dist.* 15. *q.* 8. *art.* 3. *dub.* 6. & 9. Arm. *verbo Clericus.* n. 22. & 25. & *verbo beneficium,* n. 41. Rosella *Clericus.* 4. n. 11. Turrecr. 12. *quæst.* 2. *c.* *quisquis,* glossa *d.* 31. *c.* *omnino consistemus.* VValdenfis *tomo* 1. *doctrinalis fidei,* *lib.* 4. *c.* 45. Nauarr. *lib.* de redditibus *q.* 1. *n.* 66. 67. & 77. & summa Hispana *c.* 25. *n.* 127. & Caiet. Petrus Soto, Dionysius, Vldaricus, Ledesm. Molina, Didacus ab Alaba, Greg. Lopez, Nieua, D. Anton. 5. 20. Guiller. Raynerus, Abul. 9. 75. Honcala *cap.* 14. Adrianus, Auendaño *locis citatis in prima conclusione,* & docti recentiores in suis scriptis.

Sed circa hæc conclusiones sunt aliqua notanda.

Primò nota posse clericos ex redditibus superfluis Ecclesiasticis paulo plus suis consanguineis pauperibus, quam aliis egenis largiri. Ratio, quia plus suis, quam extraneis tenentur. Ita Nauarr. Abul. Honcala, Cord. *ibidem.*

Secundò nota posse ex talibus redditibus dotare filias, vel consanguineas pauperes. Ratio, quia possèt dotare extraneas, cum hoc sit opus maximè pium, & dos inter alimenta computetur: ita Gabriel, Armilla, Auendaño, Greg. Lopez, Abulensis, Honcala

Honcala, Rosella, Turrec, Nauarr. Cord. *ibidem*. Syluest. Clericus 4. q. 15. Panot. cap. peruenit de arbitra. n. 1. Palacios verbo beneficium, cap. 2. & Molina supra. disp. 146. colum. 816. litera C. & D.

7 Sed circa hoc dubitabis, an si quis ex infima forte in Episcopatum, aliamve dignitatem assumatur, possit consanguineis pauperibus dare iuxta statum ipsius Episcopi, vel tantum iuxta eorum statum, & similiter de consanguineorum dotatione. Abul. Honcala, Auendaño, Greg. Lopez *ibidem*, & Maioris 4. disp. 24. q. 19. dicunt tantum posse illis dare, vt secundum eorum statum viuant, & consanguineas dotare, vt secundum eorum statum nubant. Ratio, quia elemosyna non respicit status eleuationem, sed indigentiam, alij vero oppositum dicunt.

8 Si tertia conclusio. Quamuis tali Episcopo non liceat ex redditibus Ecclesiasticis superfluis clarigi talibus consanguineis quantum ipsi volunt, vt fiat vani & superbi, & consanguineas aded dotare, ac si ex bonis patrimonialibus id faceret; nec liceat filiam spuriam aded dotare ac si legitima esset: ceterum illi licet aliquid amplius illis dare, vt secundum aliqualem altiorem statum viuant: & potest consanguineas, immo filiam spuriam dotare aliquantulo plus, quam secundum eorum statum necessarium erat. Ratio, quia ratione dignitatis, ad quam consanguineus prouehitur, augeatur consanguineorum status, & sic illud reperitur ad statum necessarium. Ita Nauarr. opusc. de redditibus q. 1. n. 66. & dicto e. 25. n. 127. quem refert Molina supra s. dubium est, & consonant sententia Soti, & Cordubæ supra in hoc dubio citatae.

9 Hinc inferitur, quod etiam tales consanguinei assumpti ad dignitatem haberent antea necessaria ad statum, potest Episcopus factus amplius eis dare, vt altiorem statum habeant. Item potest ex infima forte assumptus ad Episcopatum, aliamve dignitatem, amplio rem dotem filiae suae spuriae constitere, quam frater talis Episcopi manens in sua infima forte assignaret filiae suae legitima. Vtrumque inferit Nauarr. *ibidem*, & patet ex eadem ratione.

10 Quarta conclusio. Peccatum mortale est, si Clerici ex redditibus Ecclesiasticis superfluis primogenium instituant ob solam familiam & memoriam conseruationem, si tamen id facerent principaliter ex causa religiosa, vt si fundarent, vel conlruerent Ecclesiam, vel capellam, vel hospitalale, & pro iure patronatus, vel cura capellae, & hospitalis aliquid annuum consanguineo, vel primogenito descendenti iure maioratus relinquere, tunc licitum esset. Similiter licitum esset talibus Clericis relinquere aliquid annuum consanguineo pro se & suis successoribus, vt deinceps absque necessitate viuant, modo id moderatum sit, & ex causa pia principaliter fiat, scilicet non ob familiam conseruationem, & memoriam, sed ad eorum indigentiam subleuandam, ne in paupertate viuant. Patet prima pars huius conclusionis, quia dum fit tantum ex illa causa, non censetur opus pium, sed profanum, at expendere redditus in vltis profanos, vt probauit conclusio prima, est peccatum mortale. Probatur secunda pars, quia illud censetur opus pium, & non est donatio liberalis, sed ob causam, scilicet pro illo onere. Probatur tertia pars, quia illud est succurrere consanguineorum, & descendendum indigentiae, & sic

censetur opus pium. Haec omnia docet optime Molina lib. 3. de primog. c. 10. per plures numeros, maxime num. 48. & 49. & sic moderatur sententiam Soti, & Cordubæ supra citatam. Et fauet Nauarr. opusc. de redditibus quest. 1. num. 66. & docti iuniores in suis scriptis docent sententiam Soti probabilem esse hac limitatione, scilicet quando propter dignitatem Praelati esset proder consanguineo apud probos, & prudentes degere in vili statu, quem habebat, posse ei aliquid dare, vt statum mutet.

Quinta conclusio. Per opera pia in quibus dixerimus Clericos teneri redditus superfluos expendere, intelliguntur ea tantum quae pertinent ad cultum diuinum, & misericordiam, sicut capellania, beneficia, Missae, & cetera diuina officia, hospitalia, confraternitates, collegia, quibus rudem litteraria doceantur, quia docere opus est misericordiae. Ita Nauarr. dicta quest. 1. num. 60. 61. 62. Item dicuntur pauperes, vt eis ex talibus redditibus subuenire possit, ij, qui habent necessaria ad naturam, carent tamen necessarijs ad sustentandum statum secundum suarum pensionatum qualitate, quia hi verè egent, & pauperes communi voce nuncupantur. Nauarr. *ibidem* n. 65. Caiet. 2. 2. q. 43. art. 8. Bart. l. 1. c. de sacrosanct. Eccles. n. 36.

Sexta conclusio. Non tantum peccant mortaliter Ecclesiastici, qui praedictos redditus superfluos prodigè, & vanè expendunt, sed etiam, qui auarè retinent, & custodiunt, vel thesaurizant. Ratio, quia obligatio diuina, & humana est distribuere pauperibus, & succurrere necessitatibus praesentibus, vel qua probabilitè de proximo imminet, contra quod faciunt thesaurizantes. Ita Gerson alphab. 40. litera E. Dionys. Carthus. lib. citato art. 7. Ludolphus Carthus. vita Christi 1. p. cap. 68. Abul. cap. 6. Matrb. q. 74. Nauarr. opusc. de redditibus q. 1. num. 51. Sotus lib. 10. de iust. quest. 4. art. 4. & colligitur ex pluribus auctoribus asserentibus, quando non est necessitas, licet ex redditibus emete possessiones, vel eos in thesauro reponere pro futuris necessitatibus: sed verò vbi necessitas imminet. Hi sunt D. Thom. & Caiet. 2. 2. q. 185. art. 7. ad 4. D. Anton. 3. part. 2. c. cap. 2. s. 8. Nau. summa Hisp. cap. 25. num. 131. Abul. *ibidem*, Honcala opusc. citato, cap. 9. Petrus Soto leeb. 3. citata.

Nota tamen non esse auaram retentionem seruare medio rem superfluum quantitatem ad proprias necessitates probabiliter euenturas, vt aegritudinis, litium, sterilitatis, &c. dixi, probabilitè, contra eos, qui seruatiuam bonam, non debent illis in decrepita, cum tamen modo adolefcentes sint, vel ad dotandum consanguineas nondum natas. Nauarr. dicta quest. 1. num. 57. s. 8.

Septima conclusio. Non tantum Clerici prodigè expendentes redditus superfluos peccant mortaliter, sed etiam ab ipsis recipientes. Ratio, quia cooperantur peccato illorum. Ita Cord. lib. 1. quest. 9. 18. nota secundo, & Nauarr. dicta q. 1. n. 97. Syluest. Clericus 4. quest. 15. & alij communiter.

Octaua conclusio. Si Clerici ex bonis suis patrimonialibus, vel quasi patrimonialibus aliquid in Ecclesia vtilitate, vel pauperum elemosynas consumpserant, possunt tantumdem ex redditibus Ecclesiae superfluis deducere, & disponere de illis, sicut de bonis patrimonialibus. Ratio, quia istam elemosynam poterant de talibus redditibus largiri. Ita Nauarr. dicta quest. 1. n. 67. & summa 1. disp. cap. 25. num. 126. & alij.

26 Nota conclusio. Si Clericus dignissima sui laboris, & industria impèta in Ecclesiae regimine, mercede plus meretur, quam ad decentem suam sustentationem opus sit, vt si vltra debitum exercet in sua Ecclesia munera, quae stipendium merentur, vt praedicare, audire confessiones, &c. potest ex superfluo redditum deducere aliquam quietatem, quam plus suo labore meretur, & de illa disponere, ac de bonis patrimonialibus. Ratio, quia secundum ius diuinum, & naturale dignus est mercenarius mercede sua, vt habetur 1. ad Cor. 9. & Luca 11. tenet Nauarr. eadem q. 1. num. 70. 71. Maioris 4. disp. 24. q. 17. Couarr. cap. cum in officio, de testam. num. 2. Ananias consil. 87. Petrus Soto leeb. 3. citata, & Molina dicto tomo 1. de iust. disp. 144. colum. 801. s. illud tamen, & alij.

27 Vltima conclusio. Idem proflus, quod dictum est de redditibus superfluis beneficiorum, dicendum est de Religiosorum monasterijs, quibus prouentus redundat: & de fabrica Ecclesiae, cui redditus superflui, scilicet teneri, quod superest, in pios vsus conuertere. Et ratio est eadem, quia redditus dantur monasterio, & fabricae, vt decenter sustententur, & non vt luxurentur, & vt superfluum in pios vsus conuertant. Primam partem conclusionis, scilicet de monasterijs, docet Sotus lib. 10. de iust. quest. 4. art. 4. Secundam de fabrica, docet Honcala opusc. citato cap. 9. ad finem.

28 Tandem nota posse Clericos ex redditibus beneficij superfluis sustentare consanguineos in studio, si pauperes sint, & eos doctorari facere, hoc enim in vniuersalis Ecclesiae commodum redundat, quae viris doctis eget. Ita Rosella Clericus 4. num. 12. & priorem partem docet etiam Syluest. Clericus 4. quest. 15.

DVBIVM XXXIX.

In quo consistat specialis obligatio Clericorum ad largiendum elemosynas de bonis, & redditibus Ecclesiasticis superfluis supra secularibus, & supra alia bona patrimonialia ipsorum Clericorum.

1 Respondeo in quatuor consistere istam specialem obligationem. Primò, quia prodigalitas, vel retentio auara, & donatio liberalis sine causa misericordiae secularium, & bonorum patrimonialium ex se, nisi alia ratio admisceatur, est tantum culpa venialis, iuxta omnes; at verò in clericis prodigalitas reddituum praedictorum, & auara retentio sine iusta causa, & donare notabilem partem non per viam elemosynae est peccatum mortale, vt ex omnibus Doctoribus probauit dubio praecedenti, & tenent docti recentiores.

2 Secundò, quia licet Clerici non semper peccent mortaliter non erogantes in elemosynam praedictos redditus superfluos, sed quando necessitas imminet, at in minoribus necessitatibus tenentur sub mortali nam laici, vel Clerici de patrimonialibus tantum tenentur in graui, vel extrema necessitate; at de praedictis redditibus, licet non sit grauis, nec extrema. Ratio, quia de patrimonialibus non tenentur ad elemosynam, propter ipsorum bonorum naturam, vel quia superfluum, possunt enim illa thesaurizare, vel in quouis vsu citra culpam mortalem expendere; at verò de praedictis redditibus tenentur, quia super-

flui, & ad hoc, vt superflua conuertantur in pios vsus, data sunt, & non possunt in alios vsus conuerti. Atque ita, vt sit praecipuum elemosynae de prioribus bonis, requiritur grauis necessitas in proximo, non autem in posterioribus, sed minor necessitas. Item quia sicut in charitate reperitur ordo, & cotingere potest, quod filius sit in aliqua necessitate, licet non graui, neque extrema, & pater teneatur sub mortali illi subuenire, quia pater citius est, quamuis non teneatur extraneis, ita Episcopi, & Ecclesiastici, quia sunt patres pauperum, tenentur pauperibus subuenire sub mortali, etiam in necessitatibus, in quibus non tenentur faculares, quia non sunt patres pauperum, nec illorum cura ad eos tam stricto vinculo pertinet. Ita D. Enriquez, & quidam alius satis doctus Magister, quos per epistolam consului; & eorum ratio haec posterior. Idem tenuit quidam doctus recentior; & fauet D. Thomas quodlib. 6. art. 1. 2. ad 1. Honcala opusc. citato cap. 13. Abul. cap. 6. Matrb. quest. 74. Cord. lib. 1. quest. 9. 18. vbi asserunt, quando necessitas imminet, teneri Ecclesiasticos ad hanc elemosynam: vbi generaliter loquuntur de necessitate, & non pecunt, vt illa extrema, grauisve sit.

Tertiò, quia seculares pluribus indigent, pluraque sunt eis necessaria ad sui status decentiam, intra hanc enim includuntur omnes vsus alias liciti, vt thesaurizare ad ditandum se, & propinquos ad statum altiorem comparandum: at intra ambitum decentiae status Clericorum haec non clauduntur, sed tantum ea, quibus indigent ad suam, suaeque familiae sustentationem: nec potest sibi, aut propinquis thesaurizare, vt diximus. Ita Cord. Abul. & Honcala *ibidem*.

Vltimò, quia laici non tenentur ex officio, seu statu suo querere pauperes, sed sat est, si occurrerint subueniant; at clerici habentes redditus Ecclesiasticos superfluos tenentur querere pauperes: tum quia ista bona superflua tenentur specialiter vinculo pauperibus dare, & sic si non occurrant, tenentur illos querere: tum etiam, quia ratione status specialis cura pauperum ipsis incumbit. Quod colligitur ex D. Hieron. & habetur cap. quoniam 16. quest. 1. asserente Clericos sustentationi pauperum innigulare debere. Ita Cord. Abul. Honcala vbi supra. Greg. Lopez part. 1. tit. 5. l. 40. ver. elemosynas. Auendaño in responsis, responsio 19. n. 9.

Sed nota hoc esse verum de solis Episcopis, & beneficiatis curam animarum habentibus; hi enim ratione officij tenentur ad id: ceteri Clerici, cum pastores non sint, nec animarum curam habeant, non videntur ad id teneri. Ita docti recentiores Magistri, & Metina C. de elemosynis, quest. de necessitat. eam faciendi, sine, dicit forte tantum Praelatos teneri; & tenet Cord. solos Praelatos ad hoc teneri, lib. 1. questionary, quest. 26. fol. 2. 27. s. ex omnibus.

DVBIVM XL.

Quo iure teneantur Clerici superfluum ex redditibus Ecclesiasticis in pios vsus conuertere.

1 Vplex est sententia. Prima tenet, solo iure humano ad id teneri, Ecclesiastico scilicet. Ita Sotus, lib. 10. de iust. q. 4. art. 3. immediatè ante solutiones argumentationis. Secunda

2 Secunda tenet esse præceptum Ecclesiasticum, diuinum, & naturale. Patet prima, & secunda pars ex testimonio Conciliorum, & sacra pagina, quos retuli *dubio* 38. quod sit iuris nature probant rationes *ibi*, & *dubio* præcedenti adductæ. Ita tenent Nauarr. *opusc. de reddit.* *quæst.* 1. *num.* 48. & 11. *Cord. lib.* 1. *quæst.* 9. 18. & hæc sententia videtur probabilior.

3 Hinc inferitur summum Pontificem hoc astrin- gi præcepto, & teneri superflua ex suis redditibus Ecclesiasticis largiri pauperibus. Ratio, quia ad ius diuinum tenetur. Ita Nauarr. *ibi* *num.* 14. Idem innuunt Archid. *cap. non licet* 12. *quæst.* 5. & Adrianus 4. *mat. de restit. quæst. quæ incipit, quia supra determi- natum est, & conformiter.*

4 Nota tamen posse Papam ex causa in hoc præ- cepto dispensare, est enim dispensabile. Ita Cord. *ubi supra.*

DVBIVM XLI.

Quid nomine decentis sustentationis compre- hendatur, quam diximus Clericos ex red- ditibus Ecclesiasticis posse reducere.

1 Si prima conclusio: Clerici non tenentur ad vitam parcam, sed moderatam, & decentem, tenendum statum, & regionem, in qua viuunt, unde nomine decentis sustentationis intelliguntur ne- cessaria ad sui status, & suæ familiæ honorabilem sustentationem, secundum conditionem gradus, dignitatis, & qualitatis, vel status sui, & regionis, in qua tales Clerici commorantur, ita tamen, vt non pomparice, & luxuriose uiuant, vt saeculares, sed honorabiliter, vt clerici, & Christiani. Ita Cord. *lib.* 1. *quæst.* 9. 18. Molina *tom.* 1. *de iust. disput.* 145. *colum.* 806. *ad fi- nem*, & sequenti, & alij. Hinc

2 Inferitur primò, nomine decentis sustentationis intelligi moderatam, & honestam conuiuia, & recreationes cum amicis, vel etiam extraneis ex iusta causa, & eis in aliquo benefacere in signum gratitudinis, & amicitiae. Ratio, quia hæc faciunt qui moderatè se sustentant. Ita D. Thomas *quod- lib.* 6. *art.* 12. *ad vltimum.* Abul. *cap.* 6. *Matth.* 9. 74. Nauarr. *opusc. de reddit.* *quæst.* 1. *num.* 67. Cord. *ubi supra*, & Molina *supra* citatus, *colum.* 808.

3 Secundò inferitur comprehendi etiam id, quod consumitur ob necessitatem illius, qui alibi ea, quibus indiget, habere non poterat, & non est honestum Episcopo ea ipsi vendere. v. g. Venit quidam Dux ad aliquam ciuitatem, non est illius fructus domus, vel commodè se recipere possit, nisi Episcopi domus, non est male consumptum quod cum eo honestè assumit, asportando ipsum ad suam domum, & epulas dando, quia hoc illi vendere Episcopo indecens erat. Ita colligitur ex *cap. de monachis de prob.* & §. 1. 42. *dist.* & *cap.* 1. *dist.* 82. & docet Nauarr. *ubi supra* *num.* 67. & in Latin. *cap.* 25. in Hispano *num.* 126. Molina etiam citatus §. *tertiuus est.*

4 Tertio inferitur comprehendi etiam remune- rare honesta seruitia sibi exhibita à consanguineis, vel extraneis, quia hæc non est donatio libera- lis, sed ob causam Ita Nauarr. *ejdem locis*, Gabr. 4. *dist.* 15. *quæst.* 8. *art.* 3. *dub.* 9. Ang. *verbo Clericus* 13. *num.* 2. Rosella *Clericus* 4. *num.* 1. Syluest. *Clericus* 4. *quæst.* 3. Molina *supra* §. *eodem modo*, & alij.

Quartò inferitur comprehendi etiam donatio- nes remuneratorias, vt si clericus donet causa gra- titudinis ei qui sibi donaret, vel aliquod exhibue- rat obsequium. Ratio, quia hæc potius est debiti solutio, quam donatio gratuita; debetur enim il- lud in gratiarum actionem, & accepti recompen- sam, vt patet ex 1. *sed est.* §. *consilium*, *de petit. heredi- dit.* & *cap. cum in officio*, *de testam.* Ita Nauarr. *eadem quæst.* 1. *num.* 90. 91. & Molina *supra*, & qui- dam docti neoterici.

5 Sed dubitabis, an causa hæc remunerationis, vel seruitij accepti, vel doni, liceat Clericis plus remunerare, quam valeant dona, vel seruitia accepta. Communis sententia tenet non posse, sed tan- tumdem, quia *relatum* el 2. *de testam.* vbi Clericis conceditur, vt ex redditibus Ecclesiasticis remun- nerent seruitia, subditur iuxta feruitij meritum. Ita Bart. Alexand. Iason, & Decius, quos refert Nauarr.

6 Verùm probabilior est posse aliquantulo plus remunerare moderatè iuxta prudentis arbitrium, v. g. valet seruitium, vel donum duodecim numos aureos, non posse Clericis ex redditibus Ecclesiasticis dare in remunerationem triginta, bene possit sexdecim numos aureos dare. Ratio, quia, teste Philosopho §. *Ethic.* & D. Thom. 2. 2. *quæst.* 106. *art.* 6. non satis gratum se exhibet non remun- nerans ultra valorem beneficii sibi impensis; quare illud plus, quod datur, est quodammodo debi- tum, scilicet debito gratitudinis, & honestatis. Ita Nauarr. *eadem quæst.* 1. *num.* 90. & 91. Molina citatus §. *de remuneratis*, & alij.

7 Vltimò inferitur non claudi intra decentem Clerici sustentationem conferre paratis muna- ria: hoc enim non Ecclesiasticorum, sed saecularium est. Ita Cord. *ibidem*.

8 Sit secunda conclusio. Per necessaria ad statum sunt intelligenda, non solum quæ sunt necessaria ad decentiam status secundum qualitatem benefi- cij, sed etiam secundum qualitatem persone, v. g. si Regis filius Episcopus Cordubensis creetur, potest ex redditibus Episcopatus deducere necessaria ad decentiam status, non tantum Epi- scopi Cordubensis, sed filij Regis. Ratio, quia status istius est status filij Regis, & quæ sibi ad hunc statum opus sunt, vere ad statum necessaria sunt. Hanc conclusionem innuunt vniuersi Do- ctiores, fatentur enim absolute posse Clericum ex redditibus Ecclesiasticis viuere secundum de- centiam sui status: tenet eam expresse Nauarr. *dilect.* *quæst.* 1. *num.* 92. 94. Molina *supra*, *colum.* 811. & alij, licet, teste Nauarro, aliqui sentiant oppo- situm.

9 Nota tamen conclusionem esse intelligendam 10 duplici limitatione.

11 Prima est, nisi Ecclesia reparatione, & orna- mentis indigeret, si enim his indigeret, tantum possit Clericus ex dictis redditibus viuere secundum qualitatem beneficii. Nauarr. *ibi* *num.* 93.

Secunda est, nisi Clericus haberet bona patri- monialia, ex quibus possit viuere, tunc enim ex dictis redditibus tantum possit viuere secundum qualitatem beneficii, non autem secundum quali- tatem persone. Ita Nauarr. *summa Hisp.* *cap.* 25. *num.* 130. Quam etiam duplicem limitatio- nem apponit Molina *supra* *colum.* 812.

DVBIVM XLII.

An Clericus possit debita contracta soluere de redditibus Ecclesiasticis, & ad id teneatur, si aliunde non sit soluendo.

TRiplex est sententia.

1 Prima tenet nunquam posse Clericum de talibus redditibus soluere. Ita Archid. *e. statuum*, *de rescriptis* in 6.

2 Secunda sententia distinguit, si debita pro Ecclesia vtilitate, aut Clerici sustentatione contra- cta sint, potest Clericus de talibus redditibus solu- ere; si verò pro vrbibus profanis, vel alia Clerici necessitate, vt pro domibus reparandis, &c. tunc non potest, licet alia bona non habeat, ex quibus soluendo sit. Ratio huius sententiæ, quia clerici tantum habent vnum reddituum horum; ergo si debita non sint pro suo vsu contracta, nequeunt ex illis soluere. Ita Panormitan. *cap. cum omnes*, *de testam.* *num.* 27. & *cap. peruenit*, *de fideiuss.* *num.* 12. Gabr. 4. *dist.* 15. *quæst.* 8. *art.* 3. *dub.* 7. Angelus *Cleric.* 3. *num.* 3.

3 Tertia sententia oppositum tenet.

4 Prima conclusio. Clerici possunt, immo tenentur ex redditibus Ecclesiasticis soluere debita qua- cumque ex causa contracta, si aliis bonis, ex quibus soluunt, carent. Probat conclusio ex *cap. peruenit*, *de fideiuss.* & ex *cap. olim* el 2. *de restit. spoilat.* vbi coactus est Episcopus ex Ecclesiasticis red- ditibus soluere debita. Patet etiam ratione: Cleri- cus, qui non est soluendo, nisi ex istis redditibus, computatur vt pauper, ergo saltem vt pauper potest redditus necessarios, vt soluat, accipere; ergo ad id tenetur, siquidem tenetur soluere, si potest, & hoc pacto potest. Ita tenet Anton. *cap. peruenit*, *de fideiuss.* Speculator *tit. de sententia excommunic.* §. *sequitur*. Adrian. 4. *mat. de restit. q. qua incipit*, *Pro clariori intelligentia*, *concl.* 4. Hoff. citatus ab ipso. Collectarius *cap. O doctus*, *de solut.* Sorus *lib.* 10. *de iust. quæst.* 4. *art.* 3. *ratione i. sextæ conclus.* in fine. Hon- cala *opusc.* 2. *de rebus Ecclesiast.* *cap.* 11. Nauarr. *summa Hisp.* *cap.* 25. *num.* 131. & *opusc. de redditibus*, *quæst.* 2. *num.* 34. 35. 36. Auendaño *respons.* 19. *n.* 7. & alij.

5 Secunda conclusio. Si debita contracta sint pro clerici sustentatione, aut causa aliqua pia, po- test ea soluere, licet bona patrimonialia habeat, ex quibus soluendo sit. Ratio, quia potest ex talibus redditibus se sustentare. Ratio secundi, quia si aliquid Clericus in vsus pios conuertit, potest illud ex bonis Ecclesiasticis deducere, vt *supra* *dubio* 38. dixi. Primam partem docet Auendaño *ibi*, & patet ex dictis: secunda pars patet etiam ex dictis *eodem dub.* 38. *concl.* 9.

6 Vltima conclusio. Si sint contracta pro vrbibus profanis, vt pro patrimonio, pro delicto, pro vene- reis, conuiujs profanis, &c. non potest ea solu- ere ex redditibus Ecclesiasticis, si alia bona, vn- de soluat, habet. Ratio, quia superflui redditus nequeunt in vrbibus profanis expendi, vt dixi *dilect.* *dub.* 38. nec ille Clericus censetur pauper. Ita Auendaño *ibi*, & innuit Nauarr. *ibi*.

DVBIVM XLIII.

An quando Clerici parce viuentes non expen- dunt de redditibus Ecclesiasticis, quantum arbitrio boni viri est necessarium, quam parce viuentes sibi detrabunt, possint distri- buere, sicut bona patrimonialia, vel tenean- tur pauperibus largiri, sicut superflua.

DVplex est sententia.

1 Prima dicit teneri elargiri pauperibus. Ratio, quia ea solum ratione redditus Ecclesiasti- ci conceduntur Clerico, quia sibi vt alimenta ne- cessarii sunt, superfluos verò tenetur dare paupe- ribus; sed in isto casu ob parcimoniam effecti sunt ex necessarijs superflui; ergo. Ita tenet Panor. *cap. cum omnes*, *num.* 27. *de testam.* Sarmiento latissime probans *lib. de redditibus* *part.* 3. *e. 5.* *num.* 1. 2. 3. 4. 5. & in *defensionibus* 1. *part.* *monit.* 30. & 31.

2 Secunda sententia oppositum tenet. Sit conclusio. Probabilior est ea quæ Clerici fraudantes genium suum corraferint, posse sicut bona patrimonialia dispendere. Ratio, quia ne- cessaria ad status decentiam tribuunt Clerico propter personalem laborem, & sic vt ea expen- dant, vt libuerit; ergo si parce viuens aliquid ex his corraferint, possunt liberè vt bona patrimonialia dispendere. Ita Nau. *lib. de reddit.* *q. 1. n.* 59. & in *Apologia* 1. *part.* *monit.* 30. & 31. & *summa Hisp.* *cap.* 25. *n.* 127. & *cap.* 17. *n.* 94. Molina *lib.* 2. *de pri- mogen.* *cap.* 10. *n.* 50. Auendaño *respons.* 19. *num.* 12. Maioris 4. *dist.* 24. *q.* 17. & 20. Couar. *cap. cum in of- ficijs*, *de testam.* 2. Alcozer *lib. de ludo*, *cap.* 38. idem innuit D. Thomas 2. 2. *quæst.* 185. *art.* 7. & alij.

DVBIVM XLIV.

An Clerici habentes patrimonium sufficiens ad decentem sustentationem, possint beneficium acceptare, atque se ex redditibus sustentare, seruatis bonis patrimonialibus.

TRiplex est sententia.

1 Prima dicit non posse viuere ex redditibus Ecclesiasticis, nisi bona patrimonialia in pios vsus conuertat. Probat ex D. Hieron. ad Damasum, & habetur 2. *quæst.* 2. *cap. Clericos*, vbi inquit; qui bonis parentum sustentari possunt, si quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium committunt. Idem D. Prosper *lib. de vita contemplatiua*, & habetur 12. *quæst.* 1. *cap. illi autem*; & patet ratione, quia hi redditus conceduntur Clerico in quantum sunt illi necessarij ad alimoniam, sed quando habet patrimonium, non sunt necessarij; ergo. Ita tenet Alensis 3. *p.* *quæst.* 51. *membr.* 6. *art.* 3. Adrian. 4. *mat. de restit.* *q. qua incipit*, *quia supra à determinatum est*. Dionys. Carthus. in *opusc. lib. unico*, *de vita canonicorum*, *art.* 24. Decius *cap. Episcopos*, *de proband.* & *cap. postulatistia*, *de rescript.* Barba *ibi*.

2 Secunda distinguit, si vna cum redditibus Ecclesiasticis seruet bona patrimonialia sufficien- tia, nequit de illis viuere: si verò patrimonialia det consanguineis, vel pauperibus, vel quibusvis, potest de talibus redditibus viuere; potest etiam retinere sibi bona patrimonialia immobilia, & viuere de dictis redditibus, dummodo viuent det fructus

fructus talium bonorum patrimonialium pauperibus. Ita Abul. cap. 6. *Marth. quæst. 75.*

3 Tertia sententia tenet posse semper de dictis redditibus viuere. Sic

4 Prima conclusio habens patrimonium sufficiens, potest licite beneficium acceptare, modo idoneus sit, & nullum finem prauum intendat, ut prodigie expendere redditus beneficij, vel ditare consanguineos, &c. Conclusio est certa. Et ratio est, quia nulli irrogat iniuriam, nec præcepto aliquo id prohibeatur. Ita tenent Richard. *quodlib. 3. quæst. 20. Ang. Clericus 3. num. 2. Syluest. Clericus 4. quæst. 16. Auendaño responsio 19. num. 6. Nauarr. summa Hispan. cap. 25. num. 130. Gabr. 4. dist. 15. quæst. 8. art. 3. dub. 8. Palud. 4. dist. 24. q. 3. arr. ultimo, & alij.*

5 Secunda conclusio. Tales Clerici habentes patrimonium sufficiens possunt illud seruire, vel ut liberit disponere, & ex redditibus Ecclesiasticis sustentare se iuxta decentiam sui status. Ratio, quia redditus hi sunt laboris Clericorum, dignus est autem operarius mercede sua, ut habetur *Luce 10. & 1. ad Corinth. 9. & 1. ad Timoth. 5. & in Concilio Agathensi, quod refertur 1. q. 2. c. clerici. Ita inuitt D. Thom. 2. 2. q. 185. art. 7. ad 3. & eam tenet expressè Caiet. ibi, Syluest. Clericus 4. q. 16. Cord. lib. 1. quæst. 9. 18. *coluatio 3. Auendaño responsio 19. num. 6. Sotus lib. 10. de iust. quæst. 4. artic. 3. ad vltimum. Alcozer lib. de ludo, cap. 38. Petrus Soto lib. de iustit. facer. irat. de vita sacerdot. lect. 3. Honcala opusc. 2. de rebus ecclesiasticis, cap. 2. Nauarr. summa Hispan. cap. 25. num. 130. & opusc. de reddit. q. 1. n. 78. Gabr. 4. dist. 15. quæst. 8. art. 3. dub. 8. Rosella verbo Clericus 4. num. 9. Pifana ibi §. 7. Turrecr. cap. Clericos 1. quæst. 2. n. 2. & Hulticus, & Hugo ab ipso citati. Holt. tit. de decimis, n. 14. Raynerus, & Gofredus citati ab ipso. Sarmiento lib. de redditibus, p. 1. cap. 1. num. 18. Anton. Gabr. tom. 1. communium opinionum, lib. 3. fol. 28. *vers. Clericus. Ang. verbo Clericus 3. n. 2. Arm. verbo Clericus, n. 23. Innoc. c. Episcopus, de prebend. & ibi Panor. Card. & Felin. c. postulatiss, de rescript. Socinus consil. 91. volum. 3. Couar. cap. 1. de test. n. 2. Maioris 4. dist. 24. q. 17. & 20. Ioannes de Lignano Clement. gratia, de rescript. Archid. cap. statutum, de rescript. in 6. & Molina tom. 1. de iustit. disp. 145. in iust. Aragon 2. 2. quæst. 32. art. 5. & nonnulli docti neoterici.***

6 Sed nota duo. Primum est intelligi, nisi pauperum necessitas talis occurreret, ut obligaret laicos præceptum cleemosynæ, nam si talis occurreret, teneretur Clerici vel ex patrimonio, vel ex redditibus subuenire. Patet, quia ad id tenentur tunc laici. Ita D. Thomas, Caietan. Soto, Nauar. Couar. Syluest. Petrus Soto, Honcala, Turrecr. num. 6. Arm. ibi, & alij.

7 Secundò nota, istum tantum posse viuere ex beneficio secundum qualitatem talis beneficij, vt dixi *suprà* dub. 41. *limitatione secunda, conclusio 2.*

DVBIVM XLV.

An de bonis quasi patrimonialibus similiter teneatur Clericus, deducta decenti sustentatione, superflua in pios vsus conuertere.

1 Nota, bona quasi patrimonialia esse, quæ Clerici lucrantur ratione alicuius ministerij

clericalis, vt pro Missis, pro administrandis sacramentis, audiendis confessionibus, pro concionibus, pro officio alicuius vicariæ temporalis, pro comitandis defunctis, officiis decantandis, quia sunt capellani alicuius domini, vt dixi *suprà* dub. 37.

Duplex est sententia. Prima tenet idem de istis bonis, & redditibus Ecclesiasticis, quo ad obligationem conferendi superflua pauperibus. Sic Innoc. cap. quia nos, de testam. & cap. quoniam, ne Prelati vices. Ratio est, quia ista bona, sicut redditus acquiruntur propter ordinem clericalem.

Secunda sententia tenet oppositum. Sit conclusio. Probabilior longè sententia est, non habere talem obligationem, sed posse Clericos libere disponere de istis bonis, sicut de patrimonialibus. Ratio, quia ista dantur clericis de bonis temporalibus: & si dantur aliquando de spiritualibus, dantur tamen pro iusto stipendio illius determinati laboris, & seruicij personalis, & sic dantur sine aliquo pacto tacito, vel expresso dandi pauperibus. Ita tenent Cynus, Card. & Perusinus, quos refert, ac sequitur Couar. c. 1. de test. n. 11. Sylu. referens etiam Hostiensem verb. Clericus 4. q. 8. Nau. opusc. de reddit. q. 1. n. 7. & 75. Panor. c. cum omnes, de testam. n. 26. Auendaño responsio 19. n. 12. Driedo lib. 2. de iheri. Christi. cap. 4. Alcozer lib. de ludo, cap. 38. Maioris 4. dist. 24. quæst. 17. Soto lib. 10. de iust. quæst. 4. art. 3. conclus. 3. & alij.

Dubium tamen est de bonis, quæ capellani recipiunt ex capellania collatiua, quia iam talia facta sunt spiritualia, & priuilegiata: & videtur, quòd sint sicut fructus ex possessionibus applicatis beneficij, quia istæ capellanie solent beneficia appellari. Sic videtur sentire Nauarr. dicto num. 73. ait enim, quòd quantum ad hanc obligationem dandi pauperibus, idem est de Episcopis, Canonicis, & capellanis, & aliis beneficiatis simplicibus, & Syluest. Clericus 4. quæst. 4. vbi dicit habentem capellanas ad nutum amobiles, quæ non dantur in titulum, sed datur eis certum stipendium in pecunia in anno, posse testari de illo stipendio, quia est datum pro suo labore: vbi id non concedit de habente capellanas in titulum.

At in contrarium videtur talia bona ex capellania non habere hanc obligationem, quia non dantur, nisi pro stipendio Missarum, & parum refert temporaliter dari pro vna Missa, vel in perpetuum, vel facta esse spiritualia, vel non, dummodo sine tali onere, & pacto dentur. Sic tenet Soto *ubi supra*, dicens, quòd sunt sicut quotidiana pitantie. Idem videtur sentire Driedo *ubi supra*, vbi vniuersaliter ait, quòd quando bona Ecclesiastica dantur pro aliquo certo onere, & pacto, vt si datur prædium pro Missis quotidie celebrandis, prodigie consumens non tenetur ad restitutionem. Et idem videtur sentire de obligatione ad cleemosynas. Et hæc sententia est probabilis, & Nau. idem postea videtur dicere num. 75. & tunc præcipue est secuta quando redditus capellanie non multum excedunt valorem stipendij, quod pro Missis conferti solet. Sic quidam docti neoterici.

Insuper est dubiù de stipendio, & cleemosynis, 7 quas Clerici accipiunt pro aliquo ministerio, ad quod ratione beneficij alias tenebantur, vt quod accipit parochus pro administrandis sacramentis suis subditis, beneficiarius pro annuariis.

Aliqui

Aliqui tenent de ipsis non posse liberè disponere, sed idem censendum de ipsis, ac de redditibus Ecclesiasticis. Sic Panor. Cardin. & alij, quos refert Nauarr.

Verum contrariù est probabilius, scilicet posse de illis, sicut de bonis patrimonialibus disponere, quia hæc bona propter personalem laborem absque dicto onere à fidelibus dantur. Ita Barbatius, quem refert, ac sequitur Nau. dicto num. 7. & 75. & idem videtur sentire Cou. *ubi supra*, ait enim bona, quæ Episcopus ait ab his, qui ordinibus initiatur, esse ex industria acquisita. Idem tenent alij.

Insuper dubium est an Prelati possint liberè disponere de stipendiis officiorum, quæ à Principibus secularibus acceperunt, vt si sint Præfides Curie Regiæ, aut Regis Legati, &c. Sarmiento lib. de reddit. 3. part. cap. 5. num. 8. tenet partem negantem. Ratio, quia non possunt tempus Ecclesie obsequio præstitum in alios vsus consumere.

Sed contrarium, scilicet posse, est probabilius, quia id ex proprio acquirunt labore, nec illa stipendia sunt spiritualia, licet iniquè absque causa publica, & Papæ licentia tale munus obeant, verùm, quòd illo lucrati sunt, suum faciunt. Ita Nauarrus dicta quæst. 1. num. 78. & Molina idem docet de iis, qui causa publica, & Papæ licentia hæc munia exercent, lib. 2. de primog. cap. 10. num. 51.

DVBIVM XLVI.

An distributiones quotidiana habeant prædictam obligationem, scilicet vt superfluum statui Clerici, teneatur in pios vsus conuertere, sicut habent alij redditus beneficij.

1 Nota redditus beneficij in duas diuidi partes, in alteram principalem, quæ grossa dicitur, & datur Clericis ex titulo beneficij: in alteram vero, quæ datur solis assistentibus horis Canonicis, veluti diurnum stipendium, & hæc dicitur distributiones quotidianæ, de quibus, Deo dante, infra latum faciam sermonem.

Duplex est sententia.

Prima tenet non habere hanc obligationem. Ratio, quia dantur propter diurnum laborem, vt illius stipendium. Ita Syluest. Clericus 4. q. 4. Auendaño responsio 19. n. 12. Idem videtur sentire Cou. cap. cum in officijs, de test. n. 4. Dominicus, Francus, Parisiensis, Decius, Bologninus, Guillelmus per ipsum citati. Idem videtur sentire Alcozer lib. de ludo, cap. 38. Idem tenet expressè Angelus Clericus 13. n. 3. Palacios verbo, beneficium, sine.

Secunda sententia tenet oppositum.

Sit conclusio. Probabilius est, quoad obligationem istam conferendi superfluum pauperibus, idem sentiendum esse de quotidianis distributionibus, ac de ceteris beneficij fructibus. Ratio, quia istæ distributiones verè sunt pars reddituum beneficij, & sic ex institutione sua, & ex iure communi, & antiquo Ecclesie, & ex pacto tacito fidelium habent eandem obligationem, quam habent alij fructus: nec diuisio postea facta abstulit, nec auferre potuit hanc obligationem. Item quia diuersus lucrandi modus non variat finem, ad quem recipitur lucrum. l. 1. & l. legatum l. ff. de administrerum ad ciuit. pertin. & Clement. quia contingit, de religiosis domibus. Sed tantum penes lucrandi Tb. Sanchez. Consil. moral. Tom. 1.

modum distinguuntur distributiones, & ceteri redditus, quia scilicet illæ quotidie, hi quotannis distribuuntur: ergo. Item quia pro illo seruitio, & assistentia horis non tantum dantur distributiones quotidianæ, sed etiam alij beneficij redditus. Item, quia non debet attendi, quòd maiori, vel minori labore queratur, cum beneficium propter officium, & laborem detur: maiorem enim laborem Episcopalis dignitas requirit, & non ob id Episcopus ab hac obligatione solutus est. Item, quia ob laborem conceditur Clericis, vt vitæ necessaria subtrahant. Hanc tenet Sarmiento lib. de redditibus, part. 3. cap. 5. num. 6. Nauarr. lib. de redditibus, quæst. 1. num. 74. & alij.

DVBIVM XLVII.

An qui habent pensiones deductas ex bonis Ecclesiasticis, habeant prædictam obligationem dandi superfluum pauperibus.

Nota in triplici differetia esse pensiones: quæda applicantur alicui titulo aliquo clericali & spirituali cum obligatione ad aliquod munus spirituale, propter quòd datur illi pensio: vt si datur pensio alicui, vt sit coadiutor Episcopi senis, vel presbytero benemerito propter exhaustos labores, vel pro aliquo munere spirituali. Aliæ pensiones sunt, quæ non dantur titulo clericali, sed seculari, vt quæ applicantur Principibus, ac militibus pro aliquo munere temporalis. Aliæ sunt, quæ sine aliquo titulo dantur, vt quæ sine titulo clericali datur in permutationibus, ac renunciationibus: quæ dantur, cum lis exoritur super aliquo beneficio, & est ius dubiù ad componendas partes. Hoc supposito, Triplex est sententia.

Prima tenet habentes has pensiones non titulo spirituali, sed seculari, immunes esse à prædicta obligatione dandi superfluum pauperibus. Ratio, quia obligatio illa non oritur ex pacto cum fidelibus, nec ex iustitie vinculo, sed ex iure Ecclesiastico hanc obligationem ponente, & Papa, qui in eo potest dispensare, eo ipso, quòd bona Ecclesiastica ista applicat titulo seculari, eximit à prædicta obligatione. Sic Soto lib. 10. de iust. q. 4. art. 3. immediate ante argumentorum solutiones: & licet ipse solum ponat exemplum de regijs tertiis, & de decimis adiudicatis illis tribus dominis, quæ iure successione possidentur, & non explicat de pensionibus datis ad vitam, verù ratio sua de omnibus æquè probat. Idem Cord. lib. 1. q. 18. ad 2. vbi tenet pensiones applicatas, esse licite, sine illicitè alicui titulo seculari non habere prædictam obligationem: quod vniuersaliter affirmat q. 21. in fin. de omnibus pensionibus laicis cõcessis, & in summa q. 186. dicit Clericos pensiones referuantes dū resignat beneficium non teneri superfluum erogare pauperibus. Ratio eius est, nam cum clerici sint domini reddituum, si alicui eos donet, dominium transferunt, nec illi, quibus donati sunt, tenentur amplius in pios vsus eos conuertere: ergo cum Papa possit ex causa iusta donare seculari alicui pensiones, vel partem decimarum, talis secularis acquirit dominium, nec tenetur amplius in pios erogare vsus: & confirmatur, quia bona hæc sunt iam facta secularia, & iure successione posteris relinquuntur.

Secunda sententia tenet, pensionarios teneri super